

Spis treści

Spis wykresów

Spis tabel

Przedmowa

Podziękowania

Nota do wydania polskiego

CZĘŚĆ I. POJĘCIA I KATEGORIE

1. Podstawowe pojęcia w badaniu zmiany

Metafora organiczna: klasyczne podejście do zmiany społecznej

Model systemowy i wywodzące się z niego pojęcie zmiany społecznej

Wiązki zmian: odejście od prostej wizji dynamiki społecznej

Model alternatywny: dynamiczne pole społeczne

Różnorodność procesów społecznych: typologia

2. Zmienne koleje idei postępu

Krótką historią idei postępu

Zdefiniowanie postępu

Mechanizm postępu

Upadek idei postępu

Alternatywne pojęcie postępu

3. Czasowy wymiar społeczeństwa: czas społeczny

Czas jako wymiar życia społecznego

Czas jako aspekt zmiany społecznej

Pomiar czasu

Czas w świadomości i kulturze

Funkcje czasu społecznego

Główne tradycje teoretyczne w badaniach nad czasem

4. Modalności tradycji historycznej

Procesualna natura społeczeństwa

Pojęcie tradycji

Powstanie i zmiana tradycji

Funkcje tradycji

Tradycjonalizm i antytradycjonalizm

5. Nowoczesność i co dalej?

Zdefiniowanie nowoczesności

Aspekty nowoczesności

Osobowość nowoczesna

Rozczarowanie nowoczesnością

Ponowoczesność

6. Globalizacja społeczeństwa ludzkiego

Od izolacji do globalizacji

Klasyczne ujęcia globalizacji

Najnowszy przedmiot zainteresowania: globalizacja kultury

Wizje zglobalizowanego świata i ideologie globalizmu

CZĘŚĆ II. TRZY WIELKIE WIZJE HISTORII

7. Klasyczny ewolucjonizm

Pierwsza metafora: organizm i wzrost
Założyciele ewolucjonizmu socjologicznego
Wspólne założenia teorii ewolucji
Słabości klasycznego ewolucjonizmu

8. Neoewolucjonizm

Odrodzenie się ewolucjonizmu
Neoewolucjonizm w antropologii kulturowej
Neoewolucjonizm w socjologii
Neofunkcjonalizm i debata na temat różnicowania
Zwrot w kierunku ewolucjonizmu biologicznego

9. Teorie modernizacji: dawne i nowe

Ostatnie wcielenia ewolucjonizmu
Pojęcie modernizacji
Mechanizmy modernizacji
Krytyka idei modernizacji
Teoria neomodernizacji i neokonwergencji

10. Teorie cykli historycznych

Logika teorii cyklicznych
Prekursorzy cyklicznej wizji dziejów
Historiozofie powstania i upadku cywilizacji
Socjologiczne teorie zmiany cyklicznej

11. Materializm historyczny

Ewolucjonistyczne i heglowskie korzenie
Marksowska wizja historii: trójpoziomowa rekonstrukcja
Poziom indywidualnych działań: teoria „istoty gatunkowej”
Poziom struktur społecznych: teoria klas
Poziom historii światowej: teoria formacji społeczno-ekonomicznej
Wielowymiarowa teoria tworzenia historii

CZĘŚĆ III. WIZJA ALTERNATYWNA: TWORZENIE HISTORII

12. Przeciwno progresywizmowi: współczesna krytyka

Odrzucenie „historycyzmu”: Karl R. Popper
Zwodnicza metafora wzrostu: Robert Nisbet
„Szkodliwe postulaty”: Charles Tilly
„Zapominanie” XIX wieku: Immanuel Wallerstein

13. Historia jako wytwór człowieka: rozwój teorii podmiotowości

W poszukiwaniu podmiotowości
Nowoczesne teorie podmiotowości
Współczynnik podmiotowy

14. Nowa socjologia historyczna: konkretność i uwarunkowanie

- Rozkwit socjologii historycznej
- Nowy historyzm
- Współczynnik historyczny

15. Stawanie się społeczeństwa: sedno zmiany historycznej

- Poziomy rzeczywistości społecznej
- Poziom pośredni: podmiotowość i praxis
- Środowisko naturalne i świadomość
- Wprowadzenie czasu i historii
- Stawanie się stawania się społeczeństwa

CZĘŚĆ IV. ASPEKTY STAWANIA SIĘ SPOŁECZEŃSTWA

16. Idee jako siły historyczne

- Imponderabilia w historii
- Duch kapitalizmu
- Etos protestancki
- Osobowość innowacyjna
- Motywacja do osiągnięć
- Kłopotliwa „mentalność socjalistyczna”

17. Wylanianie się norm: uniki i innowacje

- Normatywny rdzeń struktury społecznej
- Zinstytucjonalizowane omijanie reguł
- Innowacje normatywne

18. Wielkie jednostki jako podmioty zmiany

- Historia jako wytwór człowieka
- Konkurujące teorie
- Stawanie się bohaterem
- Bycie bohaterem
- Wpływając na historię

19. Ruchy społeczne jako siły zmiany

- Ruchy społeczne wśród innych podmiotów zmiany
- Zdefiniowanie ruchów społecznych
- Ruchy społeczne i nowoczesność
- Typy ruchów społecznych
- Wewnętrzna dynamika ruchów społecznych
- Zewnętrzna dynamika ruchów społecznych
- Stan teorii ruchów społecznych

20. Rewolucje: szczytowy przejaw zmiany społecznej

- Rewolucja jako forma zmiany
- Krótką historią idei rewolucji
- Współczesne pojęcie rewolucji
- Przebieg rewolucji
- Modele rewolucji

Główne teorie rewolucji
Zdefiniowana ignorancja w badaniu rewolucji

Bibliografia

Indeks